

Frontolyse of faillissement?

Bij een dictee is het traditie om aan de deelnemers een tekst voor te schotelen vol krokussen, kievi(e)ten, dommeriken, chique bohemiens en affreuze juffertjes-in-'t-groen. Soms worden zelfs tantebetjes en dergelijke ideeëloze tournures niet vermeden. Op een dag zullen vast ook emoji's worden toegevoegd. Schrijver dezes kent geen freaky woorden en verafschuwt labyrintische zinnen, dus vandaag doen we het helemaal anders.

Hoewel Jan Wolkers niet kan ontbreken. Zijn afwezigheid zou enigszins scandaleus zijn, een breuk met de traditie, een cesuur tussen een era met de bewierookte schrijver en een tijdperk zonder. Van alle schrijvers die dit dorp heeft voortgebracht, is hij nu eenmaal de meest iconische. En hij was ook een iconoclast. Niet een man met een pince-nez die een dictee voorleest in driedelig grijs of gala-uniform.

Vandaag gaan we het hebben over klimaatverandering. Het afgelopen annus horribilis noopt tot nadenken, zeker ook gezien de coördinaten van ons dorp. Zelfs onze gewaardeerde gonfalonniere zal ons niet kunnen redden als we worden geïnuundeerd, ook niet als we met onze appnekken op onze foolproof gsm'etjes gaan sms'en. En het is aanstonds duidelijk dat het voor degenen die minder fit zijn, of die bijvoorbeeld lijden aan de ziekte van Bechterew, een horreur zal worden om adequate reddingsapparatuur te vinden. Onder alle omstandigheden zouden we over een flinke voorraad tannalbumine moeten beschikken. En uiteindelijk zullen de tapisseries niet aan te slepen zijn. Tja, dit zijn toch wel moeilijke woorden. Hopelijk is dit geen abracadabra voor u.

De grote vraag is natuurlijk of we straks leven in een permanente hittegolf of juist teruggaan naar het pleistoceen. Heeft u dat woord weleens gegoogeld? Het betreft het geologisch tijdperk waarin nog ijstijden voorkwamen, voorafgaand aan het holoceen. Een nieuwe ijstijd zou misschien prettig zijn voor wie de zeespiegelstijging vreest, maar het wordt wel antarctisch. Men moet dan voldoende kasjmier kleding in huis hebben, of in ieder geval alpaca of mohair. En het is stellig de vraag of de baardagamen zo'n cataclysmen zullen overleven.

Voorlopig lijkt het, door onze passiviteit, trouwens alleen maar warmer te worden. We gedragen ons als een a-capellakoor dat zijn stem kwijt is. Als we alleen maar chillen, zullen we verassen, een risico dat je niet kunt verassureren. Het woord allrisk is nu eenmaal makkelijker ge-e-mailed dan consciëntieus in de praktijk gebracht. Misschien zouden wij, om aan de hitte te wennen, moeten beginnen met dagelijks wat capsäicine in te nemen en minder cappuccino te drinken. Daarnaast zal een regelmatige aanraking met de eikenprocessiersups ons leren. Enfin, dit laatste appelleert vooral aan onze behoefte aan kastijding, terwijl een incentive die ons dwingt tot actie beter zou zijn.

Het zou nuttig zijn als er eens een grondige casestudy met verschillende scenario's zou worden gedaan. Misschien is dat iets voor Jaap van Dissel cum suis als COVID-19 definitief achter ons is en we oog in oog staan met de meteorologische deconfiture die ons te wachten staat als we doorgaan met nietsdoen.

Maar wat moeten we dan doen? Een U-bocht is onvermijdelijk. Geen intercontinentale plezierreisjes meer en ook geen chateaubriand, tournedostje of doopbaars. Ophouden met formule 1-wedstrijden. Voor crossculturele ervaringen zullen we het moeten doen met transceivers. We zullen iedereen in jip-en-janneketaal moeten uitleggen dat dit geen gejeremieer van dreumesen is en evenmin gewauwel van een geprivilegieerde klik. We zullen ons moeten leren beheersen als jiu-jitsuka's, niet alleen in Oegstgeest, maar mondiaal. Dan kunnen we enige hoop hebben dat dit armageddon aan ons voorbij zal gaan.

Maar we zijn ver afgedwaald. Kunnen we wel zonder moeilijke woorden, of was de zo-even uitgesproken aspiratie een kamikazeactie, een soort gegoochel met het vocabularium, een dood(s)steek voor het edutainment dat een dictee nu eenmaal is?